

Razlogi najvišjega sodnika:

Po odstavku prvem ženitne in dedovinske pogodbe od 23. oktobra 1873 med Štefanom R. in Jožefo Č. imel bi tožnik dobiti 2000 gld. dote in on tudi ne taji, da je to doto dobil. V odstavku tretjem sta stranki čez premoženje, katero sta imeli ali bosta v prihodnje dobili, skupnost dogovorili. Dota in splošna skupnost premoženja obstojita lahko poleg druge, kajti tudi pri splošni skupnosti sme imeti posamezni zakonski družje svoje premoženje in zakonska družeta smeta posamezne reči izvzeti iz skupnosti. Zaradi tega more se sklepati samo iz pogodbenih določeb, iz teh se mora volja strank razvideti, če hočeta doto iz skupnosti izvzeti ali pa narobe. Določbe o doti Jožefe Č. so se morale že zaradi tega v pogodbi omeniti, ker doto ni Jožefa Č. sama plačala, temveč 1600 gld. je imel njeni brat kot očetovo dedščino koj po poroki naštetih in se je tudi to storiti zavezal. V pogodbi ni o tej doti za smrtni primerljaj ničesa določenega in v tretjem odstavku je brez izjeme o skupnem premoženju govorjenje. Iz tega se mora sklepati, da ni iz skupnosti nobeno premoženje izvzeto, torej tudi dota v skupnost spada. Sklicanje na odstavek prvi ne zadostuje, da bi se dota kot separatno premoženje Jožefe Č. smatrala smela.

Če se dota v skupnost všteje, ne najde se v določilih pogodbe nikakega protislovja, inace pa, če se dota kot posebno premoženje smatra, bilo bi to zoper jasno voljo strank, po katerej sta skupnost o celemu premoženju naredili.

Iz teh razlogov morala se je tožba potrditi.

O prisojilih z ozirom na §. 30 zakona od 25. julija 1871, št. 95 drž. zakonika.

Gospod V-r v Bistrici je že v števil. 11. „Slov. Pravnika“ o prisojilih glede po eksekuciji prodanih v javnih knjigah vpisanih zemljišč — govoril in trudil se razjasniti:

1. da se zamore na podlagi prisojilnega pisma ne le lastninska pravica na kupčevo ime vpisati, temveč tudi vknjižiti izbris zastavnih pravic; in
2. da ni potreba legaliziranih pobotnic pri dokazilu, da so dražbini pogoji spolnjeni.

Umevno, jasno in določno je misel gospoda dopisnika utemeljena in jaz svojo misel z njegevo popolnoma strinjam, ali kaj pomaga zdrava misel, ako je sodnik druge, če tudi napačne misli!

V primer podajem pravnikom sledeči slučaj:

C. kr. sodnija v Postojni podelila je Jožefu Jurci prisojilo ddt. 30. decembra 1870 št. 11011, katero se tako le glasi:

Od c. kr. sodnije v Postojni prisodi se v eksekuciji Mice Turk iz P. proti Jarneju Jurci iz G. pcto. 525 gld. pri dražbi dne 23 okt. 1869 za skupilo 1250 gld. sodnijsko prodano v zemljiških knjigah graščine predjamske pod urb. št. 161 vpisano posestvo vsled dokazane spolnitve dražbinih pogojev kupcu Jožetu Jurci iz G. s pravico do vknjižbe lastninske pravice na njegovo ime in s pravico do vknjižbe izbrisa sledečih pri gorejšnjem posestvu vknjiženih zastavnih pravic in sicer: glede terjatve Urše, Mice in Lenke Turk iz G. vknjižene na podlagi dolžnega pisma od 14. avgusta 1829 v znesku 108 fl, $33\frac{3}{4}$ c. s. c. i. t. d. —

S prošnjo vloženo dne 13. svečana 1881, št. 1531 je Jože Jurca na podlagi tega prisojila prosil za vknjižbo lastninske pravice in za izbris vseh zastavnih pravic pri kupljenem posestvu. Z odlokom dne 24. februvarija 1881 je sodnija v Postojni prošnjo glede vknjižbe lastninske pravice uslišala, glede izbrisa pa odbila ter to odločbo motivirala s tem, da sodniku pri razdelitvi eksekutivnega kupa ne pristoji pravica dovoliti vknjižbo izbrisa zastavne pravice v prisojilu in zategadelj se tudi prisojilu glede izbrisnega dovoljenja v smislu §. 31 zemlj. knjig in §§. 111 in 112 sodn. red. za javno pismo smatrati ne more.

Zoper ta odlok pritožil se je Jože Jurca na c. kr. višjo sodnijo v Gradec in ta je z odločbo de intim. 18. junija 1881, št. 5164, odlok prvega sodnika potrdila iz sledečih razlogov:

V smislu §. 111 sod. red. sme se javnim pismom polno vero le glede dejanj priznavati, čez katera bila so napravljena; prisojila imajo pa po §. 339 sodn. red. le namen kupljeno posestvo kupcu v last izročiti in zato se smejo le jedino v tem oziru javnim

in dokazilnim pismom prištevati. Ako se tedaj v prisojilu 31. decembra 1880, št. 11011, tudi dostavek nahaja, da se zemljišče Jožetu Jurci s pravico izbrisa zastavnih pravic, prisoja, vender le ta dostavek pritožnika od dolžnosti §§. 87 in 94 štv. 4 knjiž. red. ne odveže.

Zoper ta odlok je Jože Jurca vložil revizijski utok in v tej pritožbi trdil, da je izbris dolgov še le pravi konec eksekucije in da je zategadelj tudi revizijska pritožba dovoljena. — Ali c. kr. sodnija v Postojni je to pritožbo sklicevaje se na §. 130 zemlj. red. pritožniku vrnila in ta odlok tudi druga sodnija iz razlogov prvega sodnika potrdila.

Ali so v zgoraj navedenem slučaju razlogi prvega in drugega sodnika utemeljeni? Ne, nikakor ne!

Ničevnost tacih razlogov dokazal je že gosp. V-r tako razločno in umevno, da mi je nemogoče k njegovim dokazom kaj dodati in le na zgoraj omenjene razloge prvega in drugega sodnika ozir jemaje zabeležim sledeče opazke.

Prvi in drugi sodnik trdi, da se prisojila glede izbrisnega dovoljenja ne morejo za javna pisma smatrati.

Ta trditev nij nikakor opravičena, kar se že iz §. 33 odstavka d knjiž. red. razvidi. Ta §. določuje brez vsake izjeme, da se morajo prisojila onim javnim pismom prištevati na podlagi katerih se vknjižbe dovoliti smejo.

Kakor rečeno, ta §. ne dela nobene izjeme in govori sploh o vknjižbah.

Oba sodnika se tudi v razlogih sklicujeta na §§. 111 in 339 sod. red., potem na dvorni dekret od 11. avgusta 1827, št. 2300 in na §§. 87, 94 in 33 zemljiščne knjige. Ali če §. 111 sod. r. določuje da uživajo javna pisma polno vero le glede dejanj, o katerih bila so napravljena, tako že iz teh besedi in pa iz duha postave sledi, da je Jože Jurca s prisojilom dne 31. decembra 1880 dobil pravico k vknjiženju lastninske in k izbrisu zastavne pravice. —

In ako imajo prisojila po §. 339 sod. reda in po dvornem dekretu od 11. avgusta 1827 glavni namen, da se ž njimi kupljeno posestvo kupcu izroči — vender ni izključeno, da ne bi smel sodnik na podlagi predloženih mu pobotnic v prisojilu dati dovoljenja k izbrisu zastavnih pravic.

Ako pa, kakor v zgoraj navedenem slučaju jeden in ravno tisti sodnik v prisijilu izbris zastavnih pravic dovoli, potem pa prošnjo na podlagi tega prisojila glede izbrisa zastavnih pravic odbije, tako se mora odločno trditi, da je to neredna strankam le stroške napravljajoča inkonsekvenca sodnikova! J. P.

Slovenščina pred sodnijami.

Odločbe nadsodnije graške glede rabe slovenskega jezika pred sodnijami, so tako različne, da nam skoro vsak dan kaj novega prineso. Pod to rubriko objavljali bomo odsle vse takove odločbe, da bode slovenski svet sprevidel, na koliko načinov se jeden in isti paragraf lahko tolmači. Najnovejša odločba je naslednja:

„Gospodu Mateju Mihelčiču v svojem imenu in kot oskrbniku premoženja občine Grahovske po g. dr. Mošetu v Ljubljani.

Visoka c. kr. nadsodnija za Štajersko, Koroško in Kranjsko je reševaje poročilo dne 18. novembra m. l., št. 9173, s katerim so se v in possessorio summarissimo razpravljanej zadevi tožitelja Tomaža Taužela proti toženemu Mateju Mihelčiču v svojem imenu in kot oskrbniku premoženja občine Grahovske zaradi motenja v posesti zemljišča vsled upora (rekurza) tožiteljevega proti končnem odloku dne 30. septembra 1881 št. 7789 predložili pravdni akti, z naredbo dne 31. decembra m. l. št. 15605 izjavila:

Ta c. kr. nadsodnija je — uvaževaje, da se imata po določilih §. 13. obč. sodn. reda obe stranki kakor tudi njijini pravni zastopniki v svojih govorih posluževati v deželi navadnih jezikov, — uvaževaje, da je bila v kronovini Kranjskeje, odkar se je upeljal občni sodnijski red nemščina izključljivo (ausschliesslich) sodnijski v deželi navadni jezik, v katerem se morajo vse sodnijske vloge spisavati, — uvaževaje, da se je z just. min. odločbo od 15. marca 1882, št. 865 in od 5. septembra 1867, št. 8636, in 9396 dovolila izjema od tega pravila in v korist takim strankam, ki so jedino le slovenščine zmožne, — uvaževaje, da odvetnik dr. Mosche ne more trditi neznanja nemščine, torej od njega kot zastopnika zatoženca Mateja Mihelčiča v slovenskem jeziku zložen